

بسم... الرحمن الرحيم

موضوع: حکمرانی و توسعه اقتصادی

مقدمه

جرالد میر: توسعه اقتصادی، فرایند افزایش درآمد واقعی سرانه یک کشور در طی یک دوره بلند مدت.

تودارو و اسمیت: بر شاخص های کمی مانند افزایش تولید ناخالص داخلی تاکید دارند.

ایکاف: رشد در حقیقت افزایش در اندازه یا تعداد است اما توسعه افزایش توانایی و قابلیت تامین نیازها و تمایلات.

به عنوان مثال: استاندارد زندگی از موضوعات رشد است اما کیفیت زندگی از موضوعات توسعه است.

پس نتیجه میگیریم که توسعه:

فرایندی می باشد که به کاهش فقر، نابرابری و بیکاری در اقتصاد منجر میشود.

الف: مروری بر دیدگاه‌های مکاتب پایه در زمینه توسعه.

۱- نظریه آدام اسمیت:

اسکلت نظریه وی "تقسیم کار"، "انباشت سرمایه" و "گسترش بازار"

۲- نظریه مالتوس:

شهرت مالتوس بیشتر بدلیل "نظریه جمعیتی" مربوط میشود.

*نظریه جمعیتی مالتوس

*نظریه اشباع بازار

۳-نظریه ریکاردو:

بر بحث توزیع تمرکز دارد و دو نظریه معروف دارد.

* قانون بازده نهایی نزولی.

* نظریه مزیت نسبی.

۴- مدل رشد کلاسیک ها

اقتصاددانان کلاسیک بر پیشرفت فناوری و رشد جمعیت تاکید داشتند.

۵-نظریه کارل مارکس:

تاکید بر ساختارهای نهادی و طبقاتی جامعه دارد. بر عدم تعادل درآمدها در جامعه سرمایه داری نیز تاکید دارد.

۶-نظریه جوزف شومپیتر:

متغیر سرمایه منجر به نرخ رشد اقتصادی تولید می شود

ادوار زمانی مطرح در توسعه اقتصادی:

۱- دوره نخست: دوره دولت های بزرگ

محور توسعه دولت میباشد

۲- دوره دوم : مداخله دولت در اقتصاد.

۳- دوره سوم: گذر به اقتصاد بازار

مباحثی چون: موانع توسعه ، نقش دولت و..

بخش های که با مشارکت همدیگر توسعه را بوجود می آورند:

۱- دولت:

احصاء کارکرد دولت در اثربخشی

۲- نهادها:

در واقع قواعد بازی در جامعه هستند . مولفه های چارچوب نهادی در جامعه عبارتند از: قوانین وقواعد رسمی، قواعد غیر رسمی و مکانیزم های اجرایی

۳- تجارت

نتیجه : همبستگی و هماهنگی بیشتر بین بازارها و دولتها، اثربخشی نهادها و شانس بیشتر تخصیص اثربخشی منابع برای توسعه را به همراه دارد.

کارکرد حکمرانی خوب در توسعه اقتصادی:

- ۱- ایجاد اقتصاد سالم و قدرتمند.
- ۲- فقدان فساد که در صورت وجود موجب تخریب اهداف سیاسی و زوال مشروعیت نهادها میشود.
- ۳- ارائه راهکارهای که در آن نهادها بر گزینه سیاسی با تمرکز بر سیاستهای مالی، نظارتی و تجاری تاثیر میگذارد.
- ۴- رشد اقتصادی و کاهش فقر، بیکاری
- ۵- تقویت مدیران داده محور و ساختاری
- ۶- تقویت نیروهای درونی توسعه بر تمرکز مبنی بر افزایش بازده دارایی ها و نیروهای بیرونی بر سیاست خارجی

تحلیل مصادیق:

بخش عمده ای از صادرات کشور ایران به افغانستان و عراق میباشد . گفته میشود که بیش از ۶۰ درصد صادرات ایران به این دو کشور محصولات کشاورزی است.

سوال: علت اینکه کشور تولید کننده و صادر کننده محصولات صنعتی نمی باشد چیست؟ یا اینکه صادرات مواد خام اولیه رواج دارد چیست؟

قطعا پاسخ سوال فوق در مباحث مربوط به عدم توسعه یافتگی اقتصادی باید جستجو کرد.

الزامات مسیر فرایند توسعه از دیدگاه حکمرانی خوب

۱- تدوین برنامه های بلندمدت و کوتاه مدت اقتصادی

لازمه تحقق این برنامه ها: تشکیل اتاق فکرهای متشکل از نخبگان علمی، مدیریتی و اجرایی

۲- پدیده جهانی شدن و منافع همگرایی.

در جهان بهم پیوسته باید به ظرفیت ها و بیشینه سازی منافع توجه و تمرکز داشت.

۳- اقدام در راستای مزیت های نسبی.

با توجه به اتاق فکرهای ایجاد شده بایستی این مزیت ها شناسایی و راههای رسیدن به آن را ترسیم کرد.

۴- ترجیح ملاحظات توسعه اقتصادی به ملاحظات سیاسی.

۵- استفاده از مدیریت نخبگان و شایسته سالاری در امر مدیریت .

۶- جذب سرمایه گذاری خارج در مسیر مزیت های نسبی کشور

۷- رانت زدایی، فسادزدایی و ایجاد شفافیت

عوامل تعیین کننده دولتهای توسعه ای:

۱- رویکرد دولتمردان نسبت به درآمدهای مالیاتی.

در صورت وابستگی به درآمدهای مالیاتی طبیعتاً رویکرد به سمت توسعه گرایش دارد.

۲- وجود یا عدم وجود تعادل های چندگانه.

تلاش برای جابجای از یک سطح تعادل به سطوح بالاتر . که عامل اصلی این پارامتر میزان سرمایه انسانی است.

۳- تمرکز یا عدم تمرکز قدرت سیاسی.

این پارامتر تعیین کننده مشارکت مردم در تصمیم سازی سیاست های توسعه ای میباشد.

۴- تهدیدهای خارجی.

با تبدیل پتانسیل ها و ظرفیتهای بالقوه به بالفعل قطعاً رویکرد درون زایی و برون گرایی اقتصاد تقویت میشود.

راهبردهای اقتصاد مقاومتی برای توسعه اقتصادی:

در الگوی اقتصاد مقاومتی موارد ذیل که مرتبط با تقویت تولید داخلی میباشد از راهبردهای اساسی برای توسعه اقتصادی محسوب میشوند.

۱- مردم محوری

طراحی سازوکار، فراهم کردن شرایط وامکانات، تسهیل گری و تامین منابع برای نقش آفرینی مردم در حوزه های مختلف اقتصادی اعم از تولید، سرمایه گذاری و کارآفرینی

۲- دانش بنیانی

دانش بنیان کردن بخش های مختلف اقتصادی و ایجاد ارزش افزوده از طریق دانش به جای منابع دیگر تولید در ایجاد پایداری و رشد و تعالی اقتصادی موثر است.

۳- ظرفیت های داخلی

شناسایی و به کار گیری و حمایت از ظرفیت های داخلی و درونزای کشور از جمله صنایع دریایی، هوایی، دارویی، حمل و نقل، ترانزیت، گردشگری، و.. به منظور افزایش درآمد و اشتغال و همچنین افزایش توان ...

۴- صنایع کوچک و متوسط.

این صنایع به عنوان خط مقدم اقتصاد و تولید داخلی کشور که در متن جامعه، ایجاد اشتغال می کنند.

۵- بهره وری و کیفیت.

با تقویت عوامل تولید و افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی

۶- آمایش سرزمین.

۷- مدیریت مصرف

۸- فرهنگ سازی

پیشران های اقتصادی

با توجه به منابع مالی و زمانی محدود کشور، برنامه ریزی، سیاست گذاری به ویژه سیاست گذاری های حمایتی و انگیزشی در قالب حمایت مالی و مقرراتی از بخش ها و مناطق مختلف کشور و نیز جهت گیری و اقدامات اهمیت زیادی در توسعه اقتصادی دارد. در این زمینه تعیین اولویت ها و شناسایی پیشران ها که خود اثرگذار ترین عوامل توسعه است به مثابه عوامل پیش رو توسعه و نیز پیش برنده سایر عوامل توسعه است از اهمیت بالایی برخوردار است.

پیشران های کلیدی و اثرگذار.

۱- سیاستها و رویکرد های بهینه دولت

۲- افزایش شفافیت.

التزام به برنامه توسعه، سهولت، دسترسی به اطلاعات و..

۳- الگو برداری از کشوره اب پیشرفته و بومی سازی

۴- ثبات قوانین و سهولت آن

۵- افزایش جهانی شده اقتصاد

پیشران های رونق تولید.

۱- رشد سرمایه گذاری سرانه

انباشت خالص سرمایه سرانه منجر به افزایش ظرفیت های تولید سرانه می شود.

۲- ارتقای کیفیت سرمایه گذاری .

کلیدی ترین شاخص کیفیت سرمایه گذاری، نرخ بازدهی آن بر اساس قیمت محصول در بازار رقابتی و قیمت نهاده با معیار هزینه فرصت.

لذا سرمایه گذاری بایستی صادرات گرا باشد

۳- افزایش تجارت متوازن و متقارن

کدامیک از بخش های اقتصادی میتواند پیشران رشد باشند:

۱- در دهه ۴۰ به ترتیب بخش نفت، خدمات عمومی (دولت) و بخش صنعت بیشترین سهم را در رشد اقتصادی داشتند.

۲- در دهه ۵۰ به ترتیب بخش صنعت ، نفت و خدمات به عنوان پیشران اقتصاد تلقی می شوند.

۳- در دهه ۷۰ بخش صنعت، خدمات و مستغلات و سپس حمل و نقل پیشران رشد اقتصادی بودند.

۴- در دهه ۸۰ به ترتیب بخش حمال و نقل ،صنعت ،ساختمان پیشران بودند.

۵- در دهه ۹۰ بخش نفت، صنعت و ...

با تشکر از حسن توجه شما